

Ivar Strömman: Schleswig-Holstein. En överblick av landskapets naturliga regioner. Gothia Nr. 3. Göteborg 1934.

Denne regionale Oversigt er i det væsentlige bygget paa nyere tyske Arbejder, som Forfatteren synes at kende ganske godt.

Derimod savner man Benyttelsen af en Række danske Kilder, som det havde været rimeligt at tage Hensyn til, men disse er aabenbart undgaaet Forfatterens Opmærksomhed, f. Eks. er Trap: Danmark Bd. IX ikke citeret, og saa vidt det ses, ikke benyttet, og netop denne Afdeling af Værket er som bekendt et Førstehaandsarbejde af stor Værdi ved Studiet af Nordslesvig. Ligeledes savner man: Danmarks Klima udgivet af Meteorologisk Institut, der indeholder vel nok den fuldstændigste kartografiske Fremstilling af Klimaforhold i Nordslesvig. Redegørelsen for Overfladeformerne vilde have vundet ved en Jævnførelse med Nørrejylland, hvor en Del af de i Arbejdet omtalte Fænomener er behandlet ret udførligt og paa en saadan Maade, at de her vundne Resultater har været grundlæggende for Forstaaelsen af adskillige Landskabsformer, f. Eks. de subglaciale Tunneldale, Sørækkerne, Hede- (Sandr)sletterne m. m., ikke alene i Nørrejylland, men ogsaa Syd paa og overalt, hvor saadanne Glacialfænomener findes.

Det maa paatales, at Forfatteren til Trods for at han i sin Litteraturliste anfører Generalstabens Kort i 1:20,000 og 1:40,000 alligevel bruger en Skrivemaade for visse Stednavne, som afviger stærkt fra den dersteds anvendte. Saaledes skriver han: Tondern, Wiedau, Bredau, Pattburg, Haderslever Fjord og Röm.

Forfatterens Betragtninger over den dansk-tyske Statsgrænse er noget uklare og derfor uheldige. Det er selvfølgelig rigtigt, at det er ugørligt at finde skarpe natur-geografiske Ø-V gaaende Grænser indenfor det behandlede Landomraade. Under alle Omstændigheder er den af Forfatteren anførte Grænse fuldstændig tilfældig valgt og adskiller sig ikke fra saa mange andre, baade Nord og Syd derfor forekommende Grænselinjer mellem den ældre glaciale Bakkeø og de sen- og post-glaciale Hedesletter + Marskenge. Vil man endelig trække en saadan geografisk Grænselinje, maatte den vel enten lægges ved Linjen Kolding—Varde eller langt Syd for Rigsgrænsen. Forfatteren skriver: „staden Tondern, markslandene omkring Wiedau och Bredau samt den nordschleswigska sandrslätten höra afgjort sammen med de söder om statsgränsen belägna naturlandskapen“. Man spørger, hvorfor ikke Ribe-Marsken og Marsken ved Ho Bugt.

Ogsaa følgende Passus: „Den s. k. Tiedjelinjen ansluter sig noget

närmere til landskapets geografi, men fremstår snarest som en plebiscitgräns", burde kommenteres lidt nærmere. Tiedjelinjen er hverken nogen Sprog- eller Sindelagsgrænse. Den blev af Johannes Tiedje foreslaaet som Grænsen mellem Afstemningszone 1 og 2. Dette til Klaring af Udtrykket: „framstår snarest som en plebiscitgräns“.

Niels Nielsen.

Wissenschaftliche Ergebnissen der niederländischen Expeditionen in den Karakorum und die angrenzenden Gebiete in den Jahren 1922, 1925 und 1929-30. Herausgegeben von Dr. Ph. C. Visser und Jenny Visser-Hooft. Bd. I. (500 S. 143 Fig. 8 Tavler og 5 Kort). I Kommission F. A. Brockhaus. Leipzig 1935.

Allerede tidligere har man gennem Tidsskriftartikler og større populære Rejseberetninger faaet nogen Underretning om Dr. Visser's Expeditioner i Højasien, og det offentliggjorte Materiale, navnlig det glaciologiske, har vakt ikke saa lidt Opmærksomhed.

Det nu udkomne første Bind af den videnskabelige Expeditionsberetning indeholder et geografisk Afsnit om Karakorum og tilgrænsende Omraader, en kort Indledning om Opdagelseshistorien og en Beretning om Expeditionernes Gang samt en Oversigt over Bjærgbygningen. Det for alle Opdagelsesrejsende saa delikate Problem, Navngivningen og Skrivemaaden for Navnene, diskuteres ret udførligt. Befolkningen, der lever i smaa Samfund adskilt ved vældige Bjærgkæder, taler mange forskellige Sprog og Dialekter og har hyppigt flere Navne for samme Dal eller Landsby; kun undtagelsesvis har Gletsjere, Bjærg eller Bjærgkæder lokale Navne.

Som et Eksempel paa hvor groteske Misforstaaelser Kartografer i disse Egne møder, fortæller Visser, at en Medarbejder ved Survey of India engang spurgte en indfødt om Navnet paa et Bjærg, hvortil denne paa sit Sprog svarede: „Det ved jeg ikke“, med det Resultat, at bemeldte Bjærg den Dag i Dag er indtegnet paa Kortene med et transkriberet Navn, som betyder: „Det ved jeg ikke“.

Ud fra den Betragtning, at Personnavne maa undgaas ved Navngivning af Terrainet, anser Visser Navnet Mount Everest (opkaldt efter Sir George Everest, tidligere Chef for Survey of India) for uheldigt, saa meget mere som dette Bjærg er et af de faa, der har et tibetansk Navn, *Chomolungma*, et Forhold som allerede Sven Hedin har gjort opmærksom paa. Bjærgkæden Karakorum bærer et tyrkisk Navn til Trods for, at der ikke findes tyrkiske Sprog i det paagældende Omraade, forøvrigt er Navnet oprindeligt givet til et